

Ochrana spotřebitele a bezpečnost potravin – zadání

JUDr. Jana Tkáčiková, Ph.D.

Potraviny

Provozovny

Rizikové weby

Tematické kontroly

www.szpi.gov.cz

Textová verze | Připomínky | Novinky | @ | 📡 | 🖨

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ
A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE

Státní
veterinární
správa

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Hledání:

Hledej

Podání podnětu

UKAŽ NA MAPĚ

Hledej

SDĚLENÍ

**Upozornění SZPI související
s koronavirovou epidemií naleznete
na www.szpi.gov.cz
a v [tiskových zprávách](#).**

POTRAVINY NA PRANÝŘI

Více »

Maso a masné výrobky

Pečený bok

QUOC HAO TRAN

Výrobek nakysle zapáchal po kažení.
Potravina se nepovažuje za bezpečnou, pokud

Víno

**Traminer - víno bílé,
polosladké, z.p. Moldavsko, alk.
Vinofol, s.r.o.**

Ve víně bylo zjištěno překročení povoleného
množství konzervantu - kyseliny sorbové.

Potraviny na pranýři

- Přehled nevyhovujících šarží potravin
 - Nejakostní
 - Falšované
 - Nebezpečné
- Přehled provozoven, jejichž užívání bylo zakázáno
 - z důvodu závažného porušení hygienických předpisů
- Přehled rizikových webových stránek
 - Nabídky potravin v rozporu s právními předpisy určené pro české spotřebitele
 - Provozovatel se sídlem mimo ČR nebo neznámý
- Přehled tematických kontrolních akcí

NSS 2 As 291/2019-32: Potraviny na pranýři před soudem

- Oprávnění zveřejňovat informace o výsledcích své kontrolní činnosti na webových stránkách.
 - § 3 odst. 3 písm. i) zákona o SZPI
 - *Inspekce při plnění úkolů podle tohoto zákona a podle zvláštních zákonů poskytuje informace o výsledcích své činnosti důležitých pro ochranu spotřebitele.*
- *Podle názoru Nejvyššího správního soudu není důvod pochybovat o tom, že je tím žalované ponechán prostor k uvážení co do volby nosiče zveřejňované informace. (...) webové stránky je třeba považovat za jeden z nejefektivnějších způsobů informování pokud možno co nejvyššího počtu spotřebitelů v reálném čase.*
- Veřejná dehonestace provozovatele potravinářského podniku zveřejněním informací o výsledcích kontrolní činnosti
 - *Obecnou povahu informací a způsobu jejich zveřejňování žalovanou lze ostatně demonstrovat i samotným názvem stránky, znějícím Potraviny na pranýři, nikoli Výrobci, Dovozci nebo snad Provozovny na pranýři. Pokud si již na základě takto nestranně podaných a fakticky zaměřených informací učiní spotřebitelé úsudek o poctivosti toho kterého kontrolovaného subjektu, bude se jednat toliko o sekundární důsledek počínání žalované, jenž jednak nemusí vůbec nastat, druhak, nastane-li, musí ustoupit zákonem preferované ochraně zájmů spotřebitele.*

NSS 2 As 291/2019-32: Potraviny na pranýři před soudem

- (...) i zveřejnění informace ve smyslu § 3 odst. 3 písm. i) zákona o SZPI je postupem pokračování žalované, na rozdíl od řízení o uložení opatření dle § 5 nebo řízení o přestupku dle § 11 téhož zákona.
- Zjištění skutkového stavu, zde přítomnosti syntetického aromatu ve víně, je sice společným skutkovým základem jak pro zveřejnění informace, tak pro případné řízení o uložení opatření dle § 5 odst. 1 zákona o SZPI nebo i pro řízení o přestupku, avšak zásah v podobě zveřejnění (tvrzené) nepravdivé informace je již kategorií zcela samostatnou.
- Nejvyšší správní soud přitom nepovažuje za udržitelné, aby byla v takové situaci stěžovatelce (žalobkyni) v konečném důsledku odepřena efektivní soudní ochrana před zveřejněním hypoteticky nepravdivé informace čistě s poukazem na možnost uplatnění námitky nesprávného zjištění skutkového stavu v řízení o žalobě proti některému z výše předvídaných rozhodnutí (tedy rozhodnutí ve věci přestupku nebo opatření inspektora).
- (...) je nábledni, že stěžovatelka může důvodně spatřovat nejzávažnější újmu právě v potenciálním poškození svého dobrého jména (obchodní firmy), spíše než v neveřejném správním řízení o přestupku či o opatření inspektora, nebo snad v nezveřejňovaných správních rozhodnutích, jež z těchto řízení vyvstanou (resp. vyvstala). Je proto namístě poskytnout stěžovatelce příležitost přípustně tvrdit, že kontrolní zjištění je nesprávné, umožnit jí k tomu vznést důkazní návrhy a posoudit v tomto ohledu komplexně skutkový stav věci.
- Odkázáním stěžovatelky na soudní přezkum skutkového základu rozhodnutí žalované o odvoláních proti opatřením inspektora dle § 5 zákona o SZPI, který se děje v řízení o žalobě proti rozhodnutí dle § 65 a násl. s. ř. s., se ostatně podle názoru Nejvyššího správního soudu problém zveřejnění výsledků kontroly na Stránkách přímo neřeší, neboť i v případě shledání nesprávnosti kontrolního zjištění (tedy že nebylo prokázáno přidání syntetického aromatu do vína) může správní soud nanejvýš zrušit žalobou napadené rozhodnutí či rozhodnutí jemu předcházející, nikoli přikázat odstranění informace zveřejněné na Stránkách.

Zdroje informací

- Výsledky úředních kontrol potravin
 - SZPI
 - SVS
- Plán cílených kontrol dle
 - postavení komodity ve spotřebním koši
 - rizikovosti komodity
 - rizikovosti analytu
 - objemu produkce kontrolované osoby
 - nové potraviny na trhu
- Konkrétní kritéria pro rozhodování o kontrole jsou
 - poznatky z minulých kontrol
 - analýzy dat v informačním systému
 - aktuální zjištění inspektorů v terénu
 - zjištění jiných orgánů státní správy
 - podněty spotřebitelů
 - podněty masmédií
 - zjištění partnerských organizací v zahraničí
 - doporučení Evropské komise;
 - informace ze systému rychlého varování RASFF

Nedeklarované složení potravin Koňské vs. hovězí maso

Koňské maso je zdravější. Od hovězího ho ale nemáte šanci rozeznat

20. 2. 2013, 17:05 – Praha – mak, [Novinky](#)

Scénář s masovou aférou se naplnil i u nás. Po výskytu v několika evropských zemích se koňské maso vydávané za hovězí dostalo na tuzemský trh, potvrdila to potravinářská inspekce. Zjišťovali jsme, zdali lze koninu od hovězího vůbec rozeznat a jak konkrétně se maso testuje.

Aféra s koňským masem se šíří Evropou, inspekce prověřuje český trh

🕒 11. února 2013 15:00

Skandál se záměnou hovězího masa za koňské prorůstá do dalších zemí včetně Francie a Velké Británie. Dodavatelé masa svalují vinu jeden na druhého a vše bude mít pravděpodobně soudní dohru. Státní zemědělská a potravinářská inspekce nyní zjišťuje, zda se výrobky s nepřiznaným podílem koňského masa mohly dostat také do České republiky.

NSS 9 As 78/2016-21

- Rozhodnutí SVS o vině ze spáchání správního deliktu a uložení úhrnné pokuty
 - Porušení ustanovení veterinárního zákona, nařízení o bezpečnosti potravin a nařízení o požadavcích na sledovatelnost potravin živočišného původu
 - Nenahlášení dovážených zásilek masa
 - Nepředložení na požádání orgánu veterinární správy odpovídající informace o sledovatelnosti dvou zásilek
- [Informace o potravinovém řetězci](#)
 - Dokument o původu zvířete, který předává chovatel zvířete jatcům
- Požadavky na sledovatelnost potravin živočišného původu
 - Informace týkající se zásilek potravin živočišného původu
 - Informační povinnost příjemce potravin v místě určení

Požadavky na
sledovatelnost
pro potraviny
živočišného
původu
Nařízení EU č.
931/2011

- Doklad při dodání potraviny živočišného původu
 - přesný popis potraviny
 - objem nebo množství potraviny
 - jméno a adresa provozovatele potravinářského podniku, který potravinu odeslal
 - jméno a adresa odesílatele (vlastníka), pokud je odlišný
 - jméno a adresa provozovatele potravinářského podniku, kterému se potravina odesílá
 - jméno a adresa příjemce (vlastníka), pokud je odlišný
 - odkaz na dávku, šarži nebo případně zásilku
 - datum odeslání
- Povinnost aktualizovat informace, mít je k dispozici do doby, než lze oprávněně předpokládat, že potravina byla spotřebována, neprodleně poskytnout na vyžádání příslušného orgánu

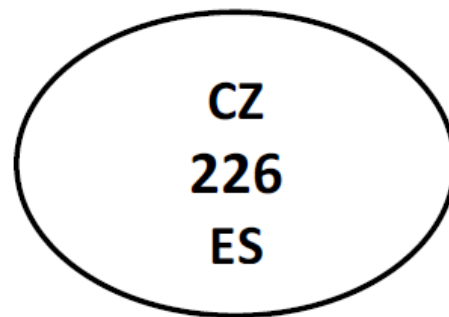
Informační
povinnost
příjemce
potravin v místě
určení dle
vyhlášky č.
172/2015 Sb.

- Příjemce potravin z jiného členského státu Evropské unie v místě určení oznámí prostřednictvím informačního systému Státní veterinární správy nejpozději 24 hodin před příchodem potravin na místo určení
 - druh potravin přicházející na místo určení,
 - množství potravin přicházející na místo určení,
 - fyzikální stav nebo způsob úpravy potravin přicházející na místo určení,
 - členský stát Evropské unie, název a adresu provozovatele potravinářského podniku dodávajícího potraviny na místo určení, včetně čísla schválení nebo registrace, pokud mu bylo příslušným orgánem dozoru přiděleno,
 - adresu místa určení a příjemce potravin v místě určení, včetně čísla schválení nebo registrace, pokud mu bylo příslušným orgánem dozoru přiděleno, a
 - datum příchodu potravin na místo určení.

NSS 9 As 78 /2016 - 21

- *Povinností provozovatelů potravinářských podniků dle citovaných předpisů Evropské unie je nejen poskytnout požadované informace, ale musí se rovněž jednat o informace správné/odpovídající skutečnosti.*
- *Ad absurdum by bylo možné předložit veterinární správě seznam všech odběratelů potravinářského podniku a nechat na orgánech veterinární správy, aby si samy „vyhledaly“ ty odběratele, kterým byla konkrétní kontrolovaná (potenciálně závadná) potravina dodána.*
- *Toto by bylo zcela zjevně proti smyslu systému sledovatelnosti potravin, jehož účelem je rychle identifikovat a dohledat závadné potraviny a případně zajistit jejich stažení z trhu.*
- *Orgány veterinární správy mohou kontrolovat maso „naslepo“, tj. náhodně, bez zaměření se na konkrétní zásilky. To však nic nemění na tom, že nenahlášením dováženého masa znemožnilo správním orgánům provádět cílené kontroly zaměřené na konkrétní dovážené zásilky.*
- *Skutečnost, zda správní orgány u stěžovatelky takovéto kontroly v minulosti prováděly či nikoliv není ve věci relevantní. Správní orgány provádějí kontroly namátkově a jejich kapacita jim pochopitelně neumožňuje kontrolovat veškeré dovážené maso u všech dovozců (zásilky ke kontrole vybírá na základě analýzy rizika, podnětůspotřebitelů či hlášení dozorových orgánů).*

Označování masa

5) Povinné údaje^{[6],[7]}:

	Identifikační číslo zvířete nebo skupiny	Schvalovací číslo jatek	Schvalovací číslo bourárny	Země narození	Země výkrmu / chovu	Země porážky
Hovězí	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Vepřové	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Skopové, kozí	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Drůbeží	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO

Uvádění identifikační značky^[8] na balených výrobcích není legislativou o povinném označování původu masa dotčeno. Identifikační značka je informací o schváleném podniku, ve kterém došlo k poslední hygienicky podstatné manipulaci s masem (např. balení), nikoli informací o původu masa.

SVS vs. SZPI

- SVS
 - Nezpracované potraviny živočišného původu
 - Registrace nebo schvalování podniků, které vyrábějí, skladují, přepravují, dovážejí a vyvážejí potraviny živočišného původu
 - Prodej potravin živočišného původu na tržišťích tržnicích a v maloobchodních prodejnách a prostorech pro maloobchodní prodej, v nichž dochází k úpravě nezpracovaného masa
- SZPI
 - Registrace provozovatelů potravinářských podniků jiných a prvovýrobců
 - Potraviny jiného než živočišného původu
 - Balené potraviny živočišného původu na maloobchodní úrovni

Potraviny neznámého původu Původ hroznů, původ vína

Za víno neznámého původu padly miliónové pokuty

16. 12. 2011, 22:50 – Brno – pit, [Novinky](#), [ČTK](#)

Templářské sklepy Čejkovice a Vinium mají zaplatit miliónové pokuty. Uložila jim je za uvádění produktů neznámého původu do oběhu a další provinění Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). Templářské sklepy Čejkovice mají zaplatit pět miliónů korun. Pokuta je už pravomocná. Vinium má zaplatit milión korun, verdikt zatím není definitivní. Firma se proti pokutě odvolala.

Templářské víno klamalo, milion litrů mizí z obchodů

Tomáš Fránek

16. 11. 2010 16:22

Společnost nakoupila hrozny neznámého původu a dala je do milionu litrů vína

Čejkovice - Lidé, kteří kupovali vína z Templářských sklepů Čejkovice, byli podle Státní zemědělské a potravinářské inspekce podvedeni.

NSS 2 As 266/2016

- Rozhodnutí SZPI o uložení pokuty za porušení zákona o vinohradnictví a vinařství
 - Nevedení evidenční knihy a neprovádění řádných zápisů do evidenčních knih
 - Uvádění do oběhu jakostního vína z hroznů neznámého původu
- *Provenience vína čili zeměpisný původ je jedním z nejdůležitějších ukazatelů kvality vína. Údaje o původu tak lze označit za zásadní pro možnost spotřebitele posoudit kvalitu vína a spolu s dalšími (zejm. informacemi o odrůdách, ročnících a cenou) představují klíčové faktory ovlivňující rozhodování spotřebitele při výběru, resp. nákupu vína. Údaj o původu je pro konečného spotřebitele obvykle velmi významnou informací a přispívá k naplnění smyslu právní úpravy v dané oblasti v jeho informativní a ochranné funkci.*

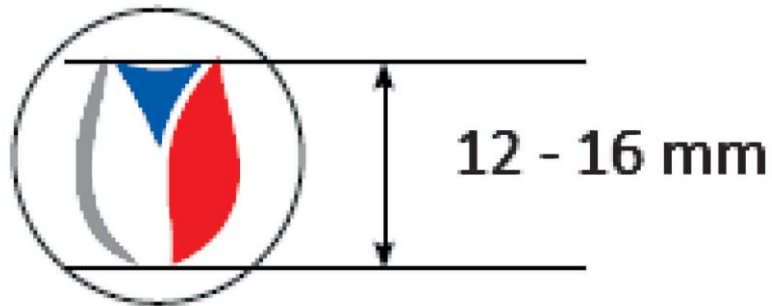
Víno neznámého původu

- (...) s ohledem na smysl uvedené právní úpravy je v nyní řešeném případě třeba posuzovat víno vyrobené stěžovatelem za použití části hroznů neznámého původu (v daném konkrétním případě navíc části významné) jako produkt neznámého původu, jehož uvádění do oběhu představuje správní delikt původu dle § 27 odst. 4 písm. b) bod 3. zákona o vinohradnictví
- (...) interpretace vedoucí k závěru, že předmětné víno jako produkt nebylo neznámého původu, neboť bylo známo, že jej vyrobil stěžovatel (byť za použití hroznů neznámého původu), je zcela absurdní a odporuje výše rozebranému smyslu právní úpravy označování původu produktu (hroznů, resp. vína).
 - NSS 2 As 266/2016-55
- Klamání konečného spotřebitele je třeba vždy vnímat v jeho materiálním smyslu záměny představy (zde o původu vína) a nikoli jen jako porušení formálně zakotvených povinností. I kdyby totiž takové formulace ze zákona či jiného právního předpisu jednoznačně nevyplývaly, je třeba je bez nejmenší pochybnosti dovozovat ze smyslu citovaných ustanovení zejména evropského práva. Jinými slovy, žalobce povinnost vést přesvědčivou evidenci dovážených hroznů měl, a měl by také povinnost původ vína uvádět v předpokládaném rozsahu na vinětách lahví s vínem. Jen takovým způsobem lze totiž zachovávat a chránit dědictví "zvláštních vlastností souvisejících se zeměpisným původem vína".
 - NSS 3 As 50/2012-44

Označování vína

<https://www.szpi.gov.cz/clanek/oznacovani-oznacovani-vina-podle-platnych-pravnich-predpisu.aspx>

- Obecné požadavky nařízení o označování potravin + zvláštní požadavky nařízení o společné organizaci trhů a zákona o vinohradnictví a vinařství
 - Druhy vín: víno, likérové víno, šumivé víno,...
 - Vína s CHOP/CHZO
 - Zemské: české/moravské (CHZO)
 - Jakostní: Čechy/Morava (CHOP), příp. doplněno o vinařskou podoblast, a vždy o ev. č. jakosti
 - Jakostní s přívlastkem: Čechy/Morava, vždy doplněno o vinařskou podoblast (CHOP) a ev. č. jakosti
 - Skutečný obsah alkoholu
 - Provenience = země, kde byly hrozny sklizeny a zpracovány na víno
 - Název stáčírny nebo výrobce/prodejce (u šumivých vín)
 - Název dovozce
 - Údaj o obsahu cukru (u šumivých vín a vín s CHOP)
 - Údaj o obsahu alergenu
 - Číslo šarže
 - Jmenovitý objem
 - Logotyp

Zatřídování vína v ČR

<https://eagri.cz/public/web/mze/zatrideni-vina/vyhledavaci-formular-zatrideni-vina.html>

- Víno originální certifikace – románský způsob značení
 - Sdružení s oprávněním přiznávat označení vína originální certifikace na základě povolení Mze (podmínky, za nichž lze označení vína originální certifikace přiznávat, a podmínky jeho uvádění do oběhu)
 - členy jsou pěstitelé, kteří mají zaregistrovány vinice na území, pro které sdružení žádá povolení, nebo výrobci, kteří budou víno originální certifikace podle povolení vyrábět na území oblastí, ve kterém se nacházejí vinice členů sdružení.
 - Jakostní požadavky
 - Požadavky na lokalitu „terroir“ – vliv na charakteristiku vlastností
 - Požadavky na členství ve sdružení
- Zatřídovaná vína – germánský způsob značení
 - Proces zatřídění = hodnocení a rozhodnutí o způsobilosti k uvedení do oběhu a o zatřídění
 - Rozhodnutí SZPI na základě žádosti a akreditovaného rozboru vzorků zajištěného výrobcem po ověření původu, hmotnosti a cukernatosti vinných hroznů
 - Jakostní, j. s přívlastkem, j. šumivé, j. perlivé,...
 - Vína vyrobená z hroznů sklizených na území vinařských oblastí Čechy a Morava na registrovaných vinicích ve viničních tratích, které jsou osázeny odrůdami, z nichž je povoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti
 - Čechy/Morava (CHOP)

NSS 2 As 227/2014-46

- *I. Proces zatřídění vína podle § 26 odst. 8 zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, se skládá z rozhodování o tom, zda lze víno uvést do oběhu, a z rozhodování o zatřídění vína v užším smyslu. Rozhodováním o zatřídění vína v užším smyslu je potvrzení požadovaného zatřídění, sestupnění vína či jeho vyřazení z oběhu. Obě fáze rozhodování na sebe navazují (neboť je nadbytečné rozhodovat o zatřídění vína, není-li možné uvést je do oběhu), avšak mají odlišný předmět posouzení.*
- *II. Při rozhodování, zda lze víno uvést do oběhu, jsou podkladem pro rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce žádost spolu s výsledky laboratorního posouzení, výsledky smyslového hodnocení vína a dále případně výsledky posouzení referenčního vzorku k prověření výsledků rozborů z laboratoře nebo k ověření identity zatřídřované šarže.*

Nezatřídovaná vína

- Sudové
 - Určuje výrobce nebo příjemce
 - Prodej pouze v provozovně výrobce vína nebo příjemce nebaleného vína
 - Oznamovací povinnost o zahájení a ukončení prodeje vůči ÚKZÚZ
- Zemské (české/moravské, jedná se o CHZO)
 - z hroznů sklizených v ČR, které jsou vhodné pro výrobu jakostního vína stanovené oblasti nebo z odrůd, které jsou uvedeny v seznamu odrůd stanovených prováděcím právním předpisem
 - cukernatost nejméně 14 stupňů normalizovaného moštoměru
 - výlučně z vinařské oblasti Čechy nebo výlučně z vinařské oblasti Morava
- Certifikované víno bez CHZO/CHOP (hrozny pochází z EU)
 - Certifikace na základě kontroly evidenčních knih a příp. sensorických požadavků
 - pouze název odrůdy nebo označení ročníku

Označování kvality potravin

- Národní
 - [Klasa](#)
 - [Regionální potravina](#)
 - [Česká potravina](#) (§ 9b zákona o potravinách)
- Evropské
 - Nařízení EU č. 1151/2012
 - [eAmbrosia register](#)
 - [Zaručená tradiční specialita](#)
 - [Chráněné označení původu](#)
 - [Chráněné zeměpisné označení](#)
- Biopotraviny
 - Evropská a národní značka

Zakázaná tvrzení a nevyhovující reklama

SZPI: Virové epidemie zneužívají další prodejci doplňků stravy

27. 3. 2020, 16:30 – [Novinky](#)

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) zaznamenala další případy zneužívání obav veřejnosti v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19 některými prodejci doplňků stravy na internetu. V pátek o tom informoval mluvčí SZPI Pavel Kopřiva. Tvrzení o léčivých či preventivních účincích doplňků stravy proti koronaviru porušují zákon, prodejcům hrozí pokuta.

Vysílací rada upozornila zadavatele reklamy na přípravek Happy Pills, že za absenci termínu „doplňek stravy“ v televizním spotu může udělit pokutu až do výše dvou milionů korun.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání projednala na svém druhém letošním zasedání celkem 55 bodů programu, v rámci kterého vyhodnotila 42 diváckých stížností a vydala dvanáct upozornění na porušení zákona. Rozhodla také o zahájení tří správních řízení a uložila tři pokuty.

NSS 5 As 219/2019 - 49

- *Obecný zákaz uvádět léčebná tvrzení – tedy informace, které připisují potravině vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit – podle čl. 7 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům dopadá i na tvrzení uvedená na tzv. on hold seznamu, jenž obsahuje výčet tvrzení, která smí být uváděna jako zdravotní dle čl. 13 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin.*
- Výživová, zdravotní a léčebná tvrzení
 - Zdravotní ANO
 - Vztah buď k předcházení nemoci nebo k vývoji a zdraví dětí, anebo k růstu, vývoji organismu a jeho fyziologickým funkcím
 - Seznam tvrzení podložených neuvádějících spotřebitele v omyl
 - On-hold seznam
 - Pracovní seznam tvrzení, o jejichž schválení nebo zamítnutí nebylo doposud rozhodnuto (resp., jejichž posouzení nebylo ještě dokončeno), a která tak mohou být nadále v souladu s čl. 28 odst. 5 a 6 nařízení (ES) č. 1924/2006 a při splnění podmínek citovaných ustanovení používána
 - Léčebné NE
 - vyhrazeno pouze léčivům

NSS 5 As 219/2019-49

- *Uvedením léčebného tvrzení u potraviny, byť pravdivého, se potravina staví na roveň léku, a tyto dvě rozdílné kategorie se tak stávají zaměnitelnými, popř. mohou vést spotřebitele k závěru, že může svou nemoc léčit potravinou. Spotřebitel musí být před takovouto záměnou chráněn.*
- *Zdravotní tvrzení je třeba od těch léčebných odlišovat. Poukazují totiž na vztah mezi udržením zdraví (tedy žádoucího stavu) a potravinou. Mohou se vztahovat buď k předcházení nemoci nebo k vývoji a zdraví dětí (čl. 14 nařízení č. 1924/2006), anebo k růstu, vývoji organismu a jeho fyziologickým funkcím [funkční zdravotní tvrzení podle čl. 13 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1924/2006.*
- *Tvrzení o předcházení nemoci mohou zároveň být tvrzeními o zabránění nemoci, a proto jsou výslovně vyňata ze zákazu léčebných tvrzení (viz dále výklad k čl. 14 odst. 1 nařízení č. 1924/2006). To však pro funkční zdravotní tvrzení neplatí-ta se k nemocem vztahovat nesmí, a tedy by se s léčebnými tvrzeními ani neměla překrývat.*
- *Z toho důvodu není namístě povolení funkčních zdravotních tvrzení považovat za speciální ustanovení vůči obecnému zákazu léčebných tvrzení-zdravotní tvrzení nejsou zvláštním druhem léčebných tvrzení, ale zcela jinou kategorií.*
- *Zdravotní tvrzení nejsou léčebnými tvrzeními. Přesto jsou zakázána, pokud mohou uvést spotřebitele v omyl. V tom tkví hlavní rozdíl mezi úpravou léčebných a zdravotních tvrzení. Zatímco léčebná tvrzení jsou všeobecně zakázána kvůli tomu, že v očích spotřebitelů zapříčiní zaměnitelnost léků a potravin, zdravotní tvrzení takové riziko a priori nepředstavují, a tedy není třeba jejich uvádění zakazovat, jsou-li pravdivá.*
- *Právě kvůli tomu byly zřízeny seznamy, které obsahují zdravotní tvrzení, jež jsou podle vědeckých poznatků pravdivá, neboť taková tvrzení spotřebitele v omyl neuvedou. Zápis zdravotního tvrzení na takovém seznamu je jednou z podmínek, při jejichž naplnění může být toto tvrzení u potravin uvedeno v souladu s nařízením č. 1924/2006.*
- *Vzhledem k tomu, že se při schvalování mnoha funkčních zdravotních tvrzení vyskytly komplikace, Evropská komise zřídila on hold seznam, na kterém jsou uvedena tvrzení, která zatím nebyla posouzena, a proto jejich užití nelze zakázat jen kvůli jejich absenci na seznamu povolených tvrzení. Jinými slovy on hold seznam obsahuje tvrzení, u nichž nelze dovodit rozpor s nařízením č. 1924/2006 jen kvůli tomu, že doposud nebyla schválena. Přitom není vyloučeno, že taková tvrzení budou zakázána z jiného důvodu-zápis na on hold seznamu se totiž nerovná výslovnému povolení.*
- *Státy Evropské unie prvně zaslaly Evropské komisi seznamy se zdravotními tvrzeními, které navrhovaly ke schválení a zařazení na seznam povolených zdravotních tvrzení podle čl. 13 odst. 3 nařízení č. 1924/2006. Ta tyto seznamy sjednotila a zaslala ke zhodnocení Evropskému úřadu pro bezpečnost potravin. Teprve tento úřad s potřebnými odbornými znalostmi posuzoval, zda je tvrzení podle vědeckých poznatků pravdivé. Na on hold seznam byla zapsána tvrzení, ke kterým se tento úřad doposud nevyjádřil.*

NSS 4 As

98/2013 - 88

- *Zákaz reklamy připisující doplňkům stravy schopnosti vyléčení lidské nemoci [§ 5d odst. 2 písm. d) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy] je v souladu s právem Evropské unie, zejména s čl. 2 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy a s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin. Pokud je postihováno reklamní tvrzení týkající se předcházení vzniku lidské nemoci, je nutné ověřit, zda se nejedná o zdravotní tvrzení povolené dle citovaného nařízení.*
- *Průměrný spotřebitel, který je průměrně informovaný, pozorný a rozumný, který je obecně měřítkem při posuzování reklamy, není natolik kritický, že by byl ve svém chování vůči účinkům reklamy zcela imunní. Pokud jsou cílovou skupinou reklamy nemocné osoby, je třeba zohlednit nižší kritičnost a větší důvěřivost vůči reklamě slibující vyléčení nemoci u takových spotřebitelů [čl. 5 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách)].*

Doplňěk stravy
specifické požadavky dle vyhlášky
č. 58/2018 Sb.

potravina, jejímž účelem je doplňovat běžnou stravu a která je koncentrovaným zdrojem vitaminů a minerálních látek nebo dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, obsažených v potravine samostatně nebo v kombinaci, určená k přímé spotřebě v malých odměřených množstvích

III. Rozdíly mezi doplňkem stravy a léčivým přípravkem

Níže uvádíme základní pravidla pro rozlišení doplňku stravy a léčivého přípravku.

1. Na obalu doplňku stravy musí být podle právních předpisů uvedeno označení **„doplněk stravy“**.
2. Na obalu a v příbalové informaci léčivého přípravku, kterému byla v rámci registračního řízení udělena registrace, musí být podle právních předpisů uvedeno **tzv. registrační číslo**.

Struktura registračního čísla závisí na tom, zda byl léčivý přípravek zaregistrován pouze v České republice (tzv. národní registrace), nebo zda se jedná o tzv. centralizovanou registraci s platností ve všech členských státech Evropské unie.

Označování doplňků stravy

- Obecné požadavky
- Specifické požadavky
 - a) v názvu potraviny slova "doplňk stravy",
 - b) název vitaminů, minerálních látek nebo dalších látek charakterizujících výrobek,
 - c) číselný údaj o množství vitaminů, minerálních látek nebo jiných látek s výživovým nebo fyziologickým účinkem vztažený na doporučenou denní dávku
 - d) údaje o obsahu vitaminů a minerálních látek i v procentech referenční hodnoty příjmu
 - e) doporučené denní dávkování,
 - f) varování před překročením doporučeného denního dávkování,
 - g) upozornění, aby byly výrobky uloženy mimo dosah dětí,
 - h) upozornění, že doplňky stravy nejsou náhradou pestré stravy, a další upozornění.
- Označování nesmí doplňkům stravy
 - přisuzovat vlastnosti týkající se prevence, léčby nebo vyléčení lidských onemocnění nebo na tyto vlastnosti odkazovat
 - a obsahovat žádné tvrzení uvádějící nebo naznačující, že vyvážená a pestrá strava obecně nemůže poskytnout dostatečné množství živin.
- Výživová a zdravotní tvrzení u doplňků stravy za podmínek nařízení EU č. 1924/2006

Výživová a zdravotní tvrzení dle nařízení EU č. 1924/2006

<https://www.szpi.gov.cz/clanek/vo-ditka-k-problematice-zdravotnich-a-vyzivovych-tvrzeni.aspx>

Krok 4 – Kontrola obecných požadavků u zdravotních a výživových tvrzení

Výživová a zdravotní tvrzení nesmí:	Právní kvalifikace v případě porušení
...být nepravdivá, dvojsmyslná nebo klamavá;	Porušení čl. 3 písm. a) nařízení (ES) č. 1924/2006
...vyvolávat pochybnosti o bezpečnosti nebo výživové přiměřenosti jiných potravin;	Porušení čl. 3 písm. b) nařízení (ES) č. 1924/2006
...nabádat k nadměrné konzumaci určité potraviny nebo nadměrnou konzumaci omlouvat;	Porušení čl. 3 písm. c) nařízení (ES) č. 1924/2006
...uvádět nebo naznačovat, ani z nich nesmí vyplývat, že vyvážená a různorodá strava nemůže obecně zajistit přiměřené množství živin;	Porušení čl. 3 písm. d) nařízení (ES) č. 1924/2006
...odkazovat na změny tělesných funkcí, které by mohly u spotřebitelů vzbuzovat strach nebo které by mohly zneužívat jejich strachu, pomocí textu nebo prostřednictvím obrazového, grafického či symbolického znázornění.	Porušení čl. 3 písm. e) nařízení (ES) č. 1924/2006

Pro aplikaci nařízení (ES) 1924/2006 musí být splněny všechny 3 níže uvedené podmínky:

1. Zdravotní nebo výživové tvrzení musí splňovat definici zdravotního/výživového tvrzení (potravine nebo její složce jsou připisovány příznivé výživové nebo zdravotní vlastnosti)	Platí pro všechny potraviny včetně minerálních vod, pokračovací kojenecké výživy, náhrad celodenní stravy pro regulaci hmotnosti, PZLÚ*, obilných příkrmů a potravin pro malé děti, doplňků stravy a nebalených potravin.	Neplatí pro léčiva, kosmetiku, aj. Z potravin má výjimku počáteční a kojenecká výživa, kde lze použít pouze výživová a zdravotní uvedená v příloze 4 vyhlášky č. 54/2004 Sb. o potravinách určených pro zvláštní výživu.
1. Zdravotní nebo výživové tvrzení musí být uvedeno při označování a obchodní úpravě potravin nebo v reklamě.	Platí pro tvrzení například na obalu potraviny, nápisu, etiketě, na internetu, aj. nebo v reklamě tištěné, internetové, televizní aj.	Neplatí pro výživová doporučení vydávaná orgány veřejného zdraví, informace v tisku, ve vědeckých publikacích, volně dostupné zdroje (Herbáře, Wikipedie), komunikace pro odborníky ve zdravotnictví.
1. Zdravotní nebo výživové tvrzení musí být uvedeno u potravin dodávaných konečnému spotřebiteli.	Platí pro potraviny nabízené v kamenných i internetových obchodech a pro potraviny dodávané do restaurací, nemocnic, škol a jiných zařízení veřejného stravování.	Neplatí v případě B2B komunikace. Například dodávání zboží od výrobce nebo distributora prodejci nebo odborníky ve zdravotnictví.

*Podle Nařízení 609/2013 respektive delegovaného aktu 128/2016 budou výživová a zdravotní tvrzení u PZLÚ od 22. 2. 2019 zcela zakázána.

Výživová tvrzení dle nařízení EU č. 1924/2006

<https://www.szpi.gov.cz/clanek/voditka-k-problematice-zdravotnich-a-vyzivovych-tvrzeni.aspx>

- Výživové tvrzení
 - jakékoliv tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že potravinu má určité prospěšné výživové vlastnosti v důsledku:
 - energetické (kalorické) hodnoty, kterou poskytuje, poskytuje ve snížené nebo zvýšené míře nebo neobsahuje,
 - živin či jiných látek, které buď obsahuje, obsahuje ve snížené či zvýšené míře, nebo neobsahuje.
- Slovní flexibilita výživových tvrzení
 - obecně je přípustná, avšak znění použitého výživového tvrzení musí mít pro spotřebitele stejný význam, jako jedno z povolených výživových tvrzení, uvedených v příloze nařízení

Zdravotní tvrzení dle nařízení EU č. 1924/2006

<https://www.szpi.gov.cz/clanek/voditka-k-problematice-zdravotnich-a-vyzivovych-tvrzeni.aspx>

- Zdravotní tvrzení
 - každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím.
- Základní typy zdravotních tvrzení
 1. Specifická tvrzení
 1. podle čl. 13 odst. 1 - Funkční tvrzení všeobecně známá, která odkazují na udržení běžných životních funkcí organismu (např. Jod přispívá k normální činnosti nervové soustavy.)
 2. podle čl. 13 odst. 5 - Funkční tvrzení založená na nových vědeckých poznatcích, mohou být patentově chráněna (např. Flavanoly z kakaá pomáhají udržet elasticitu krevních cév, což přispívá k normálnímu krevnímu oběhu.)
 3. podle čl. 14 odst. 1 písm. a) – Tvrzení o snížení rizika onemocnění (např. Ovesný beta- glukan snižuje hladinu cholesterolu v krvi. Vysoká hladina cholesterolu představuje rizikový faktor pro vznik koronárního srdečního onemocnění.)
 4. podle čl. 14 odst. 1 písm. b) – Tvrzení týkající se zdraví a vývoje dětí (např. Fosfor je potřebný pro zdravý růst a vývoj kostí u dětí.)
 2. Nespecifická tvrzení
 1. Slovní odkaz na obecné příznivé účinky potravin na celkové zdraví spotřebitele (např. „pro zdravé srdce“)
 2. Grafické, obrázkové či symbolické vyjádření
 3. Názvy výrobků a ochranné známky (např. Imunit[®])

Zdravotní tvrzení dle nařízení EU č. 1924/2006

<https://www.szpi.gov.cz/clanek/voditka-k-problematice-zdravotnich-a-vyzivovych-tvrzeni.aspx>

- Seznam schválených tvrzení
- On-hold seznam
 - Tvrzení, jejichž posouzení probíhá
- Nespecifické doplněné schváleným specifickým tvrzením
- Nespecifické tvrzení v podobě názvu nebo ochranné známky
 - Pro výrobky uvedené na trh před 1. 1. 2005
 - Přejídné období do konce roku 2022
- Slovní flexibilita
 - Zdravotní tvrzení nemusí být použito doslovně tak, jak bylo schváleno. Je však třeba, aby upravená formulace zdravotního tvrzení vyjadřovala stejný vztah mezi kategorií potravin, potravinou či některou z jejích složek a zdravím.
 1. Upravené zdravotní tvrzení musí mít stejný význam jako tvrzení schválené.
 2. Upravené zdravotní tvrzení musí být srozumitelné pro průměrného spotřebitele.
 3. Posuzování je třeba provádět případ od případu s ohledem na kontext a celkovou prezentaci zdravotního tvrzení.

Reklama na potraviny

- Zákon o regulaci reklamy
 - RRTV = reklama šířená v rozhlasovém a televizním vysílání a v audiovizuálních mediálních službách na vyžádání
 - SZPI = pro požadavky stanovené zákonem o potravinách a tabákových výrobcích, zejména pokud jde o uvedení informace naznačující, že země původu potraviny je Česká republika, pro výživové nebo zdravotní tvrzení, pro zavádějící informaci užitou v rozporu s nařízením o označování potravin, pro údaje použité v rozporu nařízením, které stanoví pravidla pro použití označení původu, zeměpisných označení a tradičních výrazů
 - Krajské úřady = v jiných případech